

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Directoraat-Generaal Migratie
t.a.v. Mevr. Drs. E.L. Özyenici MCM

Directie WODC

Koningskade 4
2596 AA Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.wodc.nl

Onze referentie
3187e

Datum 10 juni 2025
Betreft Aanbiednota bij onderzoek Incidenten en misdrijven door
bewoners van COA- en tgo-locaties 2019-2025

Geachte mevrouw Özyenici,

Het WODC onderzocht de betrokkenheid bij incidenten en verdachtenregistraties onder bewoners van COA-locaties en tijdelijke gemeentelijke opvanglocaties (tgo) (hierna noemen we deze groep COA-bewoners). Dit rapport maakt deel uit van het meerjarige incidenten- en misdrijvenoverzicht, waarbinnen jaarlijks zowel een cijfermatige rapportage als een verdiepend onderzoek worden gepubliceerd. Bijgaand rapport is de cijfermatige rapportage van 2026.

In tijden van een sterk maatschappelijk debat over asielopvang in Nederland biedt dit rapport feitelijke informatie over de betrokkenheid bij incidenten en criminaliteit onder bewoners van asielopvanglocaties. In deze nota beschrijft het WODC enkele hoofdpunten uit het onderzoek. Voor de volledige samenvatting verwijzen we naar het bijgevoegde rapport.

Belangrijkste uitkomsten

Net als alle overzichten van voorgaande jaren, bevestigt dit incidenten- en misdrijvenoverzicht opnieuw dat slechts een kleine groep COA-bewoners betrokken is bij incidenten en/of wordt verdacht van een misdrijf.

Aantallen incidenten en verdachten van misdrijven

Bij incidenten gaat het om zaken die zich afspelen binnen de COA-opvang, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen verbale, non-verbale en fysieke agressie en geweld, verbale suïcidedreiging en zelfdestructieve acties. Al jaren gaat het bij de meerderheid van de geregistreerde incidenten om gevallen van verbaal en fysiek geweld. In 2025 werd 11% van de COA-bewoners geregistreerd als betrokkene bij een (verbaal, non-verbaal of fysiek) agressie- of geweldsincident.

Verdachtenregistraties kunnen betrekking hebben op incidenten die zich binnen opvanglocaties afspelen en door de politie als misdrijf worden aangemerkt. Of misdrijven die buiten een opvanglocatie hebben plaatsgevonden. In 2025 werd 3% van de COA-bewoners geregistreerd als verdachte van een misdrijf. Het merendeel van de verdachtenregistraties (64%) heeft betrekking op vermogensmisdrijven. Ruim een derde van alle verdachtenregistraties had betrekking op winkeldiefstallen.

De aandelen betrokkenen bij incidenten en verdachtenregistraties zijn redelijk stabiel over de rapportageperiode van 2019 t/m 2025, ondanks de steeds toenemende bewoners aantallen en druk op de asielopvang.

Wie zijn de betrokkenen?

Nog altijd zijn de betrokkenen bij incidenten en verdachten vaak mannen en personen jonger dan 30. Ook onder de Nederlandse bevolking zijn jongeren en mannen oververtegenwoordigd in de criminaliteitscijfers. Wat wel opvalt is dat 21% van de unieke verdachten in 2025 minderjarig was. Dit aandeel is vergelijkbaar met dat voor 2024, terwijl dit in 2023 nog 10% was. Verder zien we ook nu weer dat er relatief veel amv's verdacht werden van een misdrijf (8% van de amv's in 2025, terwijl maar 3% van de totale groep COA-bewoners (inclusief amv's) verdachte was). Het WODC wijst op het belang van begeleiding van deze kwetsbare groep, zeker gezien de voortdurende afhankelijkheid van noodopvanglocaties. Partijen als de Inspectie Justitie & Veiligheid en de Kinderombudsman hebben niet voor niets herhaaldelijk hun zorgen geuit over de situatie (van kinderen) in de noodopvang.

Opgelegde straffen

Opvallend was ook dat in 2025 in de meerderheid (59%) van de zaken waarbij een COA-bewoner verdacht was, besloten werd om te dagvaarden. Dit is relatief hoog ten opzichte van de algemene Nederlandse bevolking. Daarbij werden de verdachte COA-bewoners ook net iets vaker schuldig bevonden dan verdachten van de Nederlandse bevolking. Bovendien kregen zij vaker een gevangenisstraf of jeugddetentie opgelegd (in 2024 72% t.o.v. 36% van de Nederlandse bevolking¹). Opmerkelijk is de stijging van het aandeel taakstraffen. In 2021 legde de rechter nog in 6% van de gevallen een taakstraf op, in 2025 in 19%. Op basis van deze gegevens kan niet verklaard worden wat deze verschuiving in strafoplegging veroorzaakt.

Mogelijke benutting uitkomsten onderzoek

Op basis van de verschillende publicaties die zijn verschenen onder de vlag van de incidentenmonitor wordt een steeds duidelijker beeld geschapen van de aard en omvang van overlast en de achtergrondkenmerken van de betrokkenen. Dit soort kenmerken kunnen echter slechts beperkt als uitgangspunt dienen voor beleid dat erop is gericht om overlast terug te dringen. Toekomstig onderzoek kan inzicht bieden in factoren die zich beter lenen voor sturing door beleid. Te denken valt bijvoorbeeld aan kenmerken van opvanglocaties, zoals locatiegrootte, bezettingsgraad, samenstelling van de bewonersgroep, aanbod van activiteiten, enzovoorts.

Op het moment van schrijven voert het WODC verdiepende onderzoeken uit waarin respectievelijk verveling en kenmerken van bewonersgroepen op locaties centraal staan. Deze onderzoeken kunnen handvatten bieden voor beleid dat is gericht op preventie van overlastgevend gedrag, bijvoorbeeld door aanpassingen aan de inrichting van en groepsamenstelling op opvanglocaties. Ook kan dit soort kennis ingezet worden in gesprekken met gemeentes over nieuw te openen opvanglocaties en het type bewoners dat hier geplaatst zou worden. Hierbij zijn uiteraard ook de hierboven beschreven achtergrondkenmerken van belang.

---

¹ De cijfers over misdrijven voor heel Nederland over 2025 worden pas later dit jaar gepubliceerd in een nieuwe editie van Criminaliteit en Rechtshandhaving. Daarom wordt hier gebruik gemaakt van cijfers over misdrijven uit 2024 zoals gepubliceerd in Moolenaar D. E. G. (Ed.) (2025). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2024*. WODC.

Directie WODC

Datum
Fout! Onbekende naam
voor documenteigenschap.

Onze referentie
3187e

Belang voor de maatschappij (en wetenschap)

Er is veel aandacht voor overlastgevend gedrag door asielmigranten in Nederland. Overlastgevend gedrag heeft zijn weerslag op medebewoners, COA-medewerkers en omwonenden van opvanglocaties en kan bovendien het draagvlak voor asielopvang ondermijnen. Het is daarom belangrijk om dit gedrag met feitelijke informatie in beeld te brengen. Het onderhavige rapport biedt dergelijke informatie en draagt zodoende bij aan *evidence-informed* beleid.

Methoden

Voor de totstandkoming van het onderhavige rapport zijn gegevens gecombineerd van het COA, de Analyseproeftuin Migratieketen (APM), de Nationale Politie, de IND, het OM en de Rechtspraak. Het COA, APM en de politie hebben gegevens geleverd over de volledige rapportageperiode (2019 t/m 2025). De IND heeft aanvullende gegevens geleverd die gecombineerd zijn met dataleveringen voor eerdere edities. Alle dataleverende organisaties hebben zitting genomen in een klankbordgroep en aangegeven zich te herkennen in de gepresenteerde gegevens. De kwaliteit van deze cijfers leunt uiteraard zwaar op de kwaliteit van de registraties. Wat niet is vastgelegd, kan immers niet gerapporteerd worden. Bij het interpreteren van de cijfers moet hier rekening mee gehouden worden. Verder blijven er zaken van invloed op de cijfers, zoals nieuwe ontwikkelingen in rapportagesystemen en de registratiebereidheid van medewerkers en slachtoffers. Met deze beperkingen is, waar mogelijk, rekening gehouden. Bij het maken van vergelijkingen met de Nederlandse bevolking is het belangrijk op te merken dat het niet mogelijk was om rekening te houden met relevante verschillen in de groepssamenstelling (bijv. m.b.t. leeftijd en geslacht).

Openbaarmaking

Het WODC publiceert de onderzoeksrapporten uiterlijk zes weken nadat zij door de directeur WODC zijn geaccepteerd/vastgesteld. Zoals al is aangegeven aan directie Migratiebeleid zal het WODC het rapport in dit geval op 2 juli 2026 openbaar maken. Indien later blijkt dat een ander moment van openbaarmaking vanwege zwaarwegende overwegingen opportuun blijkt, dan kan daartoe een gemotiveerd verzoek bij het WODC worden ingediend.

Onderzoekers en klankbordgroep

Het onderzoek is uitgevoerd door dr. Sanne Noyon, dr. Vardan Barsegyan, ir. Marco Vink en Twan Pluymaekers MSc. Voor het onderzoek is een klankbordgroep gevormd bestaande uit medewerkers van de verschillende dataleverende organisaties (COA, IND, APM, Politie, OM, Rechtspraak) alsmede een medewerker van de Directie Migratiebeleid.

Bestaat er behoefte aan verdere toelichting op het rapport, de conclusies of de mogelijkheden voor de benutting, dan kan contact worden opgenomen met de onderzoeker van het WODC van dit onderzoek. Te bereiken via informatiedesk@wodc.nl.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. I. Giesen
Directeur WODC

Directie WODC

Datum
Fout! Onbekende naam
voor documenteigenschap.

Onze referentie
3187e